

- ❖ Коло наукових інтересів – позашкільна педагогіка, професійна підготовка науково-педагогічних працівників.
- ❖ Професор кафедри освіти та управління навчальним закладом, доктор педагогічних наук. В 1993 році захистила докторську дисертацію “Педагогічний процес у позашкільних закладах” за спеціальністю 13.00.01. – Загальна педагогіка та історія педагогіки.
- ❖ Член редакційної колегії збірника наукових праць «Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки».
- ❖ Закінчила Горлівський педагогічний інститут за спеціальністю – педагог-вихователь.
- ❖ Член спеціалізованої вченої ради Д 17.127.04 з правом прийняття й захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Під керівництвом Т.І.Сущенко захистили кандидатські та докторські дисертації понад 55 осіб

Відмінник народної освіти.

Стаж роботи – 64 роки.

Науково-педагогічний шлях після закінчення педучилища розпочато в 1957 році - учитель молодших класів.

1961 рік – секретар Горлівського міському комсомолу Донецької області.

1969 рік - захистила кандидатську дисертацію на тему: «Виховання пізнавальних інтересів підлітків у позашкільній роботі».

З 1966 року - викладач, доцент Дніпропетровського держуніверситету.

1972 рік – звання доцента по кафедрі педагогіки.

1978 рік – доцент, завідувач кафедри, декан ФПК ОНО Запорізького педагогічного інституту.

1979 рік - проректор Запорізького педінституту.

1986 рік - завідувачка кафедри педагогічної майстерності Комунального закладу "Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти" Запорізької обласної ради, в якому відкрила аспірантуру з педагогіки, вперше заснувала в закладі такого типу науковий фаховий збірник вищої категорії «Педагогіка формування творчої особистості у вищій та загальноосвітній школах», головним редактором якого була з 1991 року по 2020-й.

Її досягнення відзначено медаллю ім. А.С. Макаренка (1979 р.), знаком «Відмінник освіти України» (1984 р.). Біографічний інститут США нагородив Тетяну Іванівну званням «Жінка року» (2005 рік) за визначний внесок, який вона зробила для суспільства та яскравий приклад життя і професійної діяльності.

За рішенням обласної ради, її досягнення внесено до «Збірника автобіографій людей, які досягли значних успіхів у своїй професії». Назва книги «ГЕРОИ И СУДЬБЫ», том 2. (с.472-481).

1993 рік – захистила докторську дисертацію на тему «Педагогічний процес у позашкільних закладах», професор, завідувач кафедри педагогічної майстерності Запорізького Інституту післядипломної педагогічної освіти.

1994 рік - присвоєно вчене звання професора кафедри педагогіки та психології.

З 2006 року – професор кафедри освіти та управління навчальними закладами Класичного приватного університету.

Сущенко Тетяна Іванівна – відомий вчений у галузі загальної, позашкільної, професійної педагогіки. Перша в Україні і світі захистила докторську дисертацію з питань позашкільля, педагогічного процесу у позашкільних закладах, засновник нового наукового напрямку педагогічних наук – позашкільної педагогіки. Декілька років на громадських засадах працювала консультантом Міністерства освіти Білорусії з цих питань, де видавались не тільки її наукові статті, але й книга «Основы внешкольной педагогики». Під її керівництвом вперше започатковано в Україні проведення наукових досліджень з цієї галузі педагогіки.

Т.І. Сущенко є автором понад 300 наукових праць і навчально-методичних посібників та публікацій, найвідоміші з яких: «Педагогический процесс во внешкольных учреждениях» (1986), «Позашкільна педагогіка» (1996), «Основы внешкольной педагогики» (2000), «Позашкільна педагогіка: теорія, історія, практика» (2011) та інші.

Список публікацій за останні 5 років:

1. Сущенко Т. І., Самодумська О. Л., Баталкіна В. І., Дудчак Г. П. Еволюція особистісного фактора у професійній освіті: проблеми і пошуки. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя, 2021. Т. 2. Вип. 79. С. 130-134. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/79/part_2/24.pdf

2. Позашкільна педагогіка в добу пріоритету особистості. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 70. Т. 4. С. 18–23.

3. Управлінська культура викладача вищої школи – вирішальний фактор інноваційного професійного зростання // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2018. Вип. № 58-59 (111-112). С. 463–471.

4. Професійно-управлінська культура викладача – ознака його успішної педагогічної діяльності // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2017. Вип. № 56-57 (109–110). С. 400–408.

5. Педагогічний вплив на гуманізацію професійної підготовки залізничних кадрів: теоретичний аспект // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2017. Вип. № 54 (107). С. 240–251.

6. Психологічні особливості реалізації особистісно орієнтованого педагогічного процесу // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – Вип. 53(106). – С. 316–324

7. Психолого-педагогічні механізми науково-методичного забезпечення інноваційної діяльності освітян // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя : КПУ, 2017. – Вип. 52(105). – С. 317–324

8. Zhurat, Y., Doroshenko, T., Shaposhnikova, I., Paguta, T., Bader, S., & Sushchenko, T. (2021). Essential Characteristics of a Primary School Teacher as a Subject of Creative Pedagogical Activity. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(3), 319-332. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/454>